

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomæ Comptoni Carleton, Cantabrigiensis,
Societatis Jesu, In Collegio Anglicano Leodiensi Sacræ
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus Uniuersus**

Carleton, Thomas Compton

Antverpiæ, M.DC.XCVII.

Dispvt. XLVI. De futuris contingentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95656)

Exemplo
distantia
localis o-
stenditur
unum actū
non esse
magis fal-
sum alio.

vis unus Londino plus distet quàm alius, tamen tam non est Londini hic quàm ille, licet enim distantia non consistat in indivisibili, consistit tamen negatio ubicationis vel existentia Londinensis: unde tamen non est Londini qui est Cantabrigiæ, quàm qui est Parisijs. Sic ergo in præsentia, in non representando rem sicuti est, in quo consistit falsitas formaliter,

omnes actus conveniunt, licet materialiter & extensivè unus possit alio esse falsior, ut si quis diceret lac est nigrum & amarum, extensivè magis falsus esset actus, quàm si solum diceret, lac est nigrum, formaliter tamen æquè falsus est unus actus atque alius, quia æquè uterque non representat objectum sicuti est.

DISPUTATIO XLVI.

De Futuris contingentibus.

SECTIO I.

Vtrum Propositiones de futuro contingente habeant determinatam veritatem vel falsitatem.

I.
Propositio
de futuro
necessario
vera, ut
Ansi-Christus
erit rationalis,
hæc determinatè
vel impossibi-
le est de-
terminatè
vera, vel
falsa.

DE futuro, inquam, contingente, nam de futuro necessario, vel impossibili non est dubium quin propositio illa sit determinatè vera, ut *Ansi-Christus erit rationalis*, hæc determinatè falsa, ut *Petrus non erit animal*. De futuro ergo solum in materia contingente est sermo, ut *Petrus eras currens, scribet, dormiet*.

II.
Propositio
de futuro
contingente
falsa, hoc est,
sicut cum quis
enuntiat aliquid
præteritum,
ut *Petrus scripsit*, scriptio illa vel determinatè
est posita, & sic propositio est determinatè vera;
vel non est posita, & tunc propositio est determinatè
falsa: ita & cum quis dicit, *Petrus peccabit*, utrum
peccatum sit determinatè futurum, & propositio
vera, vel non futurum, & propositio falsa: sicque
propositio determinatè vera vel determinatè falsa
est conformitas vel difformitas intellectus ad ob-
jectum determinatè futurum, vel non futurum.

Quæstio ergo præsens est, utrum hujusmodi propositiones sint determinatè veræ, vel determinatè falsæ, hoc est, sicut cum quis enuntiat aliquid præteritum, ut *Petrus scripsit*, scriptio illa vel determinatè est posita, & sic propositio est determinatè vera; vel non est posita, & tunc propositio est determinatè falsa: ita & cum quis dicit, *Petrus peccabit*, utrum peccatum sit determinatè futurum, & propositio vera, vel non futurum, & propositio falsa: sicque propositio determinatè vera vel determinatè falsa est conformitas vel difformitas intellectus ad objectum determinatè futurum, vel non futurum.

III.
Opinio ne-
gans propo-
sitionem de
futuro con-
tingente esse
determinatè
veram
vel falsam.

Celebris hæc in re est Thomistarum opinio, qui licet propositionem de objecto futuro necessario determinatè veram esse non inficiuntur, ut *Anti-Christus erit rationalis*, & de objecto impossibili determinatè falsam, ut *calor erit albedo*, propositiones tamen de futuro contingente nec determinatè veras esse asserunt, nec determinatè falsas, sed sicut objectum est indifferens ut sit vel non sit, ita propositio illud affirmans est indifferens ut sit illi conformis, vel difformis, & consequenter ut sit vera, vel falsa, cum veritas consistat in conformitate cum objecto, falsitas in difformitate.

IV.
Sententia
asserens has
propositio-
nes esse de-
terminatè
veras vel
falsas.

Communis tamen, & vera sententia affirmat propositiones omnes de futuro, etiam contingente, vel esse determinatè veras, vel determinatè falsas. Ita Suarez opusc. 2. lib. 1. c. 2. Vasq. 1. p. d. 65. & 66. Valen. Arrub. Tann. Hurt. d. 9. de Ani. 6. Arriag. d. 14. log. l. 5. Herice 1. p. d. 6. c. 7. ubi viginti pro ea auctores assert ex alijs scholis, ut Alensem, D. Bonav. Scotum, Okamum, Gabrielem, & ex Thomists Zamel & Alvarez.

V.
Aliud est
propositio-
nem esse
veram,
aliud esse
certam.

Notandum primò ad vitandam æquivocationem, aliud esse, propositionem esse veram, aliud esse certam; primum requirit solum ut objectum ita se habeat sicut actus enuntiat, secundum verò ulterius exigit, ut hoc dicenti innotescat, & firmis nitatur principijs, & quoad hoc idem est in propositione de præsentia, hæc enim vera esse potest & non certa, non minus quàm propositio de futuro, ut si quis dicat *Stella sunt pares, Turca dormit*.

Notandum secundò, circa objectum ipsum, aliud esse rem determinatè esse futuram, & esse futuram necessariò: multa enim de facto sunt futura, quæ tamen futura sunt contingenter, seu ita ut poterint non habere existentiam. Ad hoc ergo ut res determinatè sit futura, aliud non requiritur, quàm ut verè habitura sit existentiam in aliquo instante post tempus illud, in quo profertur propositio, sive illa existentia ei obveniat liberè, sive necessariò. Et quoad hoc idem etiam est de objecto propositionis de præsentia.

VI.
Aliud est
rem esse de-
terminatè
futuram,
aliud esse
futuram
necessariò.

Notandum tertio, cum Herice, Hurtado & alijs citatis, non ideo rem dici jam futuram, quasi jam existat aliqua illius futuritio, sed merè dici rem futuram ex eo, quod aliquando erit. Est proinde futuritio rei, existentia illius in tempore aliquo sequente, connotando negationem ejus in instante præsentia: & eodem modo rem esse præteritam, est illius existentia in tempore aliquo præcedente, connotando negationem ejus pro tempore præsentia. Unde quoad hoc, eadem est difficultas de re præterita, ac de futura. Quare ut ait S. Augustinus, non nisi abusive dicuntur esse tria tempora, cum verè nullum sit præteritum, nisi præsens: præteritum autem fuit, futurum erit. Unde ut optimè notat P. Herice n. 89. hæc propositio, *Anti-Christus est futurus*, si omnes voces in sensu proprio sumantur, est falsa, & implicationem involvens, ac se destruens, verbū enim est importat aliquid de præsentia, participium verò futurus hoc totum negat, & importat actu nihil esse, sed aliquando fore. Quare, inquit, in rigore hæc propositio *Anti-Christus est futurus*, perinde sonat ac si quis diceret *Anti-Christus est, erit*. Sensus itaq; illius propositionis est, *Anti-Christus*, licet de præsentia nihil habeat, magis quàm quivis alius homo possibilis, qui nunquam existet, in aliquo tamen tempore post hoc instans in quo profertur propositio, habebit existentiam: & hoc modo propositio illa est jam determinatè vera.

VII.
Quid sit
rem esse fu-
turam, aut
præteritam.

S. Augu-
stinus.
Non dicun-
tur tria
tempora,
nisi abusive

Dices, jam est verum dicere rem esse futuram, ergo tota forma per quam denominatur futura, est modò. Respondeo, ad hoc ut jam sit verum dicere, rem esse futuram, sufficere quòd aliquando post hoc instans res habebit existentiam, est de facto nihil omnino habeat. Melius proinde rem explicat qui hoc modo loquitur, dico *Petrum fore*, seu *futurum*, quàm *esse futurum*, *Deus videt Anti-Christum peccaturum*, quàm *esse peccaturum*, licet ex usu idem sint. Ad consequentiam dico, totam formam, quæ ad denominationem futura rei illi dandam jam existere debet, jam esse, non tamen est necessariò, ut tota forma quæ ad hanc denominationem concurrat, modò existat, imò tota non debet jam existere, sic enim non esset res futura, sed præsens, & quoad hoc, eadè difficultas est de re præterita. Ad hoc ergo ut res dici possit futura, non requiritur ut quidquam illius jam existat, sed solum ut jam existat instans aliquod temporis vel æternitatis, post quod erit res illa. Sic in mul-

Quid hæc
verba in
rigore so-
nent Anti-
Christus
Christus
est futurus.

VIII.
Congruen-
tius dicitur
petrus fore
quàm esse
futurus.

VI
Vt res jam
dicatur fu-
tura, non
est opus, ut
quidquam
illius jam
existat.

ris alijs denominationibus non requiritur ut tota forma dans denominatione, simul existat, ut constat in denominatione prioris & posterioris, antiqui, conversi, mortui, annihilati, & similibus.

XI. Ultimo itaque notandum ad resolutionem hujus questionis, ad hoc ut propositio de futuro sit vera, non esse necessarium, ut tunc quando profertur propositio, existat aliqua veritas objectiva illius rei: tum quia eodem plane modo tendit in objectum suum actus falsus ac verus, & tamen respectu illius nulla existit veritas objectiva, ergo nec requiritur ut sit aliquid hujusmodi in objecto, quando in illud fertur actus verus: Tum etiam quia actus sapè, præsertim de futuro, non enuntiat aliquid, quod tunc existit, sed merè futurum.

Ad veritatem propositionis de futuro, non debet tunc existere aliqua veritas objectiva.

SECTIO II.

Ostenditur propositiones de futuris contingentibus esse determinatè veras, vel falsas.

I. **H**is itaque præmissis, probatur conclusio primò: Ex duabus propositionibus contradictorijs altera est determinatè vera, altera determinatè falsa, sed hæ sunt contradictoriæ, *Petrus cras peccabit, Petrus cras non peccabit*, ergo. Confirmatur, hæc propositio *Petrus cras peccabit*, affirmat determinatè peccatum Petri cras futurum, non enim affirmat tantum futurum vel non futurum, vel ergo est cras futurum, & est propositio jam determinatè vera, cum jam affirmet sicut res est, estque conformis in representando rei in essendo; vel non est futurum, & tunc est falsa, quia non affirmat sicuti res est. Quod autem veritas illius nobis innotescat vel non, nil refert ad hoc ut in se determinatam habeat, vel non habeat veritatem.

II. Dices, objectum non est determinatè futurum vel non futurum, est enim indifferens adhuc ut sit vel non sit. Contrà, ergo nec propositio de præsentate in materiâ contingente erit determinatè vera, nam peccatum Petri quocumque est, est contingenter seu ita ut possit absolutè non esse, & indifferens antè ut sit, vel non sit, cum liberè fiat. Si autem sermo sit de necessitate ex suppositione, sic omnis propositio vera est necessariò vera, sicut & omnis falsa necessariò falsa, cum supposito quòd objectum sit, aliter esse non possit: unde si objectum verè sit futurum, propositio hoc affirmans enuntiat determinatè sicuti est, & est determinatè vera, si non sit futurum, est determinatè falsa.

III. Secundo probatur conclusio, Deus ab æterno habuit perfectam ac determinatam cognitionem horum objectorum futurorum, ut est de fide, illa etiam Prophetis revelat: cognitio item Dei de peccato Anti-Christi non est indifferens ut sit vera vel falsa ex suppositione objecti, sed ab æterno fuit vera, & determinatè vera; cognitio enim quæ non est determinatè vera, non est vera, sed suspensa ut vel vera sit vel falsa, quod dictu plane impossibile est de cognitione Dei, ergo universim falsum est dicere nullam propositionem de objecto contingenter futuro esse determinatè veram.

IV. Respondent adversarij cognitionem Dei esse determinatè veram, sed non esse de objecto futuro, omnia enim, inquit, Deo præsentia sunt in æternitate, & respectu illius nihil est futurum, quod non contingit respectu cognitionis create. Præsentiam hanc rerum in æternitate latè refutavi r. p. d. s. l. s. hic verò quia res est Theologica hunc respondendi modum strictim solum impugnabo.

V. Contrà ergo est primò, per præsentiam enim in

Indifferentia ad existendum non tollit quo minus quid sit futurum determinatè.

Dei cognitio de futuris contingentibus erit ab æterno determinatè vera.

Respondent Deo nihil esse futurum.

æternitate, vel intelligunt creaturas fuisse verè ab æterno Deo præsentia, & hoc est apertè falsum, cum certum de fide sit res omnes creatas primò productas esse in tempore, ergo ante illud tempus non existebant, ergo Deo non coexistebant, ut constat, cum coexistentia sit duorum existentia in eodem tempore vel instante conjuncta, ergo si nulla creatura existebat ab æterno, à fortiori nulla coexistebat. Si autem per coexistere Deo in æternitate nihil aliud velint quam coexistere in suâ differentia temporis toti æternitati indivisibili Dei, quæ, cum sit ipsa entitas Dei, necessariò existit tota in quovis instante, est minus propria locutio, nec conducere videtur ad rem præsentem: nec ob hoc verum est dicere creaturas esse ab æterno, & Deo tunc præsentia, magis quam Petrum qui est hic, & coexistit toti immensitati Dei (quæ similiter est indivisibilis, & ipse Deus, non minus quam æternitas) esse ubique, seu coexistere Deo in Indijs, aut in centro terræ. Non est ergo verum, rem quocumque modo coexistit æternitati, esse ab æterno, ergo nec res futuræ præsentia Deo erant ab æterno, quòd autem sint postea futura præsentia æternitati Dei, non facit ad præsens propositum, verè enim ab æterno non erant Deo præsentia, seu coexistentia, sed suo tempore coexisturæ.

VI. Contra secundo, Deus & homo quispiam simul habeant hanc propositionem, *Petrus cras peccabit*, quis dicit propositionem Dei esse veram, non propositionem hominis, cum uterque actus feratur in idè omnino objectum, sitque ei conformis? Vel si Deo dicente *Petrus cras peccabit*, homo vel Angelus dicat, *Petrus cras non peccabit*, quis dicit propositionem Dei esse determinatè veram, propositionem autem Angeli aut hominis non esse determinatè falsam, cum sint actus omnino oppositi & contradictorij?

VII. Tertio probatur conclusio, Prophetæ propositiones profertur de objectis contingenter futuris, ergo vel sunt determinatè veræ, vel non: hoc secundum nullus credo dicet, nec negabit prædictiones Prophetarum de hujusmodi rebus futuris esse determinatè veras, & tamen non coexistunt objecta futura Prophetis, ergo coexistentia illa in æternitate nihil facit ad veritatem propositionum de futuro contingente.

VIII. Ulterius itaque si alius quisvis homo diceret temerè aut casu id quod dicit Prophetæ, *Petrum scilicet cras peccaturum, aut morturum*, vel aliquid hujusmodi, licet in hoc, differentia inter hos actus foret, quòd actus prophetæ certus esset, alterius hominis incertus, in veritate tamen nulla esset differentia, cum nò minus actus hujus hominis affirmet sicuti res est sitque proinde conformis suo objecto quam actus Prophetæ. Sicut etiam si quis videns solè lucere, dicat tunc cæco cuiuspiam, *sol lucet*, & is ob auctoritatè dicentis credat, actus dicentis est certior & evidentior quam actus cæci, non tamen verior, cum uterque actus sit æquè conformis objecto.

IX. Alijs argumentis, quæ in infinitum congeri hic possent, omisissis: Ratio à priori breviter est quam jam insinuavi, quia veritas aut falsitas actus ex eo adæquatè desumitur, quòd affirmet sicuti res est, seu erit, vel aliter quam est, aut erit, sed qui dicit *Petrus cras peccaturum*, vel affirmat sicuti res erit, si cras verè peccabit, & actus est verus, vel aliter quam res erit, si nò peccabit, & actus est falsus & diffinis objecto, nec enim fertur indeterminatè affirmando peccaturum vel non peccaturum, sed determinatè dicit peccaturum, ergo. Confirmatur, quidquid erit, determinatè erit, tum quia nihil potest existere indeterminatè vel vagè, tum quia quidquid existit, procedit à causis, causæ autem nihil vagum aut inde-

Non est ad præsentia rerum in æternitate.

Si Deus & homo idem dicant, utriusque actus est verus.

Propheta futuræ prædicunt, quibus tamen objecta non sunt præsentia.

Si alius casu idem dicat, quod propheta prædicat, actus ejus est verus.

Ratio à priori est, quia ex eo actus est verus, quòd enuntiet sicuti res est, vel erit.

terminatum possunt producere, sed qui dicit aliquid futurum, in illud eo modo fertur quo, aliquando erit, ergo.

SECTIO III.

Argumenta contententia futura contingencia non esse determinate vera vel falsa.

I. Arist. ne hominis liberos faceret fecit sacrilegos.

Obijciunt primò Aristotelem, quem hac in parte sequitur Cicero l. de Fato: de quo proinde appositè S. Augustinus l. 7. de Civit. Dei, c. 9. ut homines liberos faceret, fecit sacrilegos, nempe qui Deo scientiam potiùs adimere voluit, quàm hominibus libertatem.

II. Amicus Aristoteles, magis amica veritas.

Respondeo primò, amicus Aristoteles, magis amica veritas, præsertim cum hoc asseruerit ex erroneo principio, ut scilicet negaret Deum isthac scire, quòd hominum libertatem cum hac Dei præscientia conciliare non posset: unde, ut ostendit P. Vafq. 1. p. d. 66. c. 2. num. 11. Aristoteles Deo rerum hujusmodi in particulari providentiam negavit. Et licet nonnulli conati sint Aristotelem ab hoc errore vendicare, frustra tamen, ut ostendit P. Suar. Opus. de scientia Dei, lib. 1. c. 2. n. 11. ex S. Gregorio, Majore, & alijs.

III. Explicatur Aristoteles circa futura contingencia.

Fortè tamen dici posset non aliud voluisse Aristotelem quando negavit hanc propositionem esse nunc determinate veram Petrus cras peccabit, quam non esse jam in Petro determinationem aliquam ratione cujus dicitur cras peccaturus, sed hoc merè pendere à voluntate ipsius liberà: in igne verò & alijs causis necessarijs, jam assignari potest aliqua determinatio in ipsa earum naturà, ratione cujus dici jam possit ignis e.g. determinatus ad cras comburendum, potiùs quàm ad non comburendum.

IV. Cognitio Dei de peccato futuro est tempore antecedens naturà subsequens.

Obijciunt secundò; si propositio de peccato Petri futuro sit determinate vera, ergo objectum est determinate futurum, ergo Petrus est determinate peccaturus, ergo non potest non peccare, præsertim cum suppositio hæc sit antecedens peccatum, nam est de peccato futuro: quod fortiùs urget in cognitione Dei de eodem peccato. Respondeo incipiendo ab hoc ultimo, hæc suppositio est antecedens tempore, concedo, naturà, nego. nec enim est vera hæc causalis, ideo Petrus cras peccat, quia Deus videt eum cras peccaturum, sed è contrà, ideo Deus videt eum cras peccaturum, quia cras ipse determinabit se ad peccatum, visio enim supponit futurationem effectus, ac proinde hæc est solum necessitas consequens, non antecedens. Quod idem est de objecto vel peccato præsentè, & quod actu sit, supposito enim quòd Deus id videat fieri, non potest non fieri: sicut si Joannes videat Petrum hic stantem, posito quòd Joannes ipsum videat stantem, non potest non stare, sed priùs aliquo modo supponitur stare, quam Joannes ipsum stare videat.

V. Aliud est aliquid esse determinate futurum, aliud futurum necessarium.

Unde ad reliqua in objectione respondetur, si per objectum esse determinatum, & determinate futurum, intelligatur esse necessarium, vel necessariò futurum, est falsum; si verò solum intelligatur verè futurum, nil in hoc incommodi: est enim peccatum illud verè futurum, licet liberè, ita scilicet ut possit non esse, licet de facto sit futurum: hæc autem determinatio non tollit indifferentiam ad posse esse simpliciter, vel posse non esse, sed ad esse vel non esse de facto, de facto enim erit, quamvis liberè erit. Omnis ergo illa necessitas est solum consequens, & secundum quid, non antecedens, & simpliciter, cum antecedenter & simpliciter sit in voluntate Petri, ut

nec Joannes videt ipsum stantem, nec Deus peccantem.

Si tamen propositio aliqua vel mentalis vel vocalis, esset causa sui objecti, vel si visio intuitiva Dei, aut prædictio Prophetæ actum illum quem cognoscit aut prædicat, efficeret, tunc non feret liberè, ut si Deus elevaret actum intellectus, quo quis mente dicit Petrus sedet, ad primò producendum sessionem, vel actum aliquem voluntatis Petri, Petrus in eo casu necessariò sederet, vel actum illum eliceret, cum pro aliquo priori & antecedenter sit necessitatus ad utrumque nec sit in potestate ipsius (idque ob aliquod simpliciter antecedens) non sedere, & actum illum voluntatis non elicere.

Dices, hoc enthymema est verum, Deus præscit Anti-Christum peccaturum, ergo peccabit, ergo posito illo antecedente, necessariò sequitur consequens, sed antecedens illud est Anti-Christo necessarium, cum non sit in ejus potestate ut Deus non habeat illam scientiam, ergo. Respondeo, antecedens illud non esse Anti-Christo necessarium, Deus enim ab æterno erat indifferens ad habendam contrariam scientiam, & solum habet hanc dependentè à liberà determinatione futurà Anti-Christi ad peccatum, qui, si pro sua libertate, quam pro illo priori habet, eo instanti quo peccabit, determinaturus se fuisset ad non peccandum, Deus non hanc scientiam, sed aliam habuisset. Cum ergo scientia hæc Dei de peccato Anti-Christi supponat illud futurum, posterior naturà vel ratione est libertate Anti-Christi pro sua temporis differentià exercitè, ergo illam lædere non potest, peccatum enim Anti-Christi antecedit scientiam Dei, & illam infert, non è contrà, si loquamur de antecedentià simpliciter. Quando autem dicitur, Deus præscit Anti-Christum peccaturum, ergo peccabit, distinguendum est antecedens, præscit prioritate naturæ, seu antecedenter, nego; posito quòd sit peccaturus seu consequenter, concedo.

Unde semper manet simpliciter seu antecedenter posse Anti-Christum non peccare, quod tamen non est posse fallere scientiam Dei, Deus enim non videt eum peccaturum nisi posito quòd sit peccaturus, non posse autem non peccare, posito quòd sit peccaturus, non minuit libertatem, sicut nec non posse non peccare posito quòd peccet, multò ergo minùs scientia Dei tollit libertatem, utpote quæ supponit peccatum futurum, & consequenter uno adhuc signo rationis seriùs, ut ita dicam, advenit; ergo si libertas ipsa exercita non tollat libertatem, ut fatentur omnes, multò minùs scientia quæ hanc subsequitur.

Obijciunt tertio; propositio quæ dicit, Petrus cras peccabit, nec videtur jam esse vera nec falsa, patet, objectum est indifferens ad existendum vel non existendum, ergo & actus est indifferens ad esse verum vel falsum, ergo actu nec est verus nec falsus. Ad argumentum, negatur antecedens: ad probationem, distinguo antecedens, objectum est indifferens ad existendum vel non existendum, id est, non necessitatur ad existendum, concedo antecedens; id est, de facto non existet, nego. Actus ergo denominationem veri vel falsi accipit à futuratione objecti, quod licet contingenter, est tamen futurum, & Deus videt illud tali tempore fore.

Obijciunt quarto; si propositio de futuro contingente sit determinate vera, vel determinate falsa, ergo frustra quis consultat de medijs ad finem illum obrinendum requisitis, ad peccatum scilicet fugiendum: vel enim est vitaturus peccatum, vel non, si non, frustra consultat de medijs ad illius vitationem conducentibus ponendis, cum non sint habitura effectum; si ita, non est opus ullà consultatione, cum

VI.

Si visio Dei influeret in actum, tolleretur libertas.

VII.

Dices: vales hac consequentia, Deus videt Anti-Christum peccaturum ergo peccabit.

Resp. sequi potius è contrà, Anti-Christus peccabit, ergo Deus videt eum peccaturum.

VIII.

Potentia Anti-Christi ad peccandum manet in se.

IX.

Obi. objectum est indifferens ad esse & non esse, ergo & actus ut sit verus vel falsus.

Resp. objectum de facto futurum, quod sufficit ut actus sit verus.

X.

Obi. ergo frustra consultamus de medijs.

jam

jam effectus sine illa, & antecedenter ad illam sit futurus.

XI.
*Resp. non frustra con-
sultari, cum
in se pendere
possit vitia-
tio peccati.*

Perinde mihi facere videnter qui hoc obijciunt, ac si ægrotus diceret, vel sum recuperaturus sanitatem, vel non, & ob similem discursum recusaret summere medicinam. Respondeo itaque non esse frustraneam vel ibi consultationem, vel hic sumptionem medicinæ, potest namque vitatio vel non vitatio illius peccati, recuperatio vel non recuperatio sanitatis pendere à consultatione vel sumptione, potest enim uterque effectus esse futurus vel non futurus dependenter ab his medijs, unde Deus videt ægrotum illum si sumat talem medicinam, recuperaturum sanitatem, quare licet sint futuræ sanitas & vitatio peccati, sunt tamen dependenter ab ijs medijs futuræ.

XII.
*Argumenta
de cognitione
futurorum
æquè ur-
gent in co-
gnitione
præterito-
rum.*

Solum hinc adverto, plurima ex argumentis quæ contra nostram sententiam fieri solent, æquè urgeri in cognitione præteritorum, ut, quod futurum, jam non sit, ac proinde quod jam causare nequeat veritatem, sed nec præteritum jam est, ergo non magis eam causare poterit. Ad utrumque ergo dico, non posse eam causare physicè influendo, cum operari supponat esse, sic tamen terminando, seu tanquam connotatum extrinsecum, cui conformari debeat actus, cum & purè possibilis, imò & impossibilis hoc modo causare eam possint.

SECTIO IV.

An Futura etiam conditionata sint determinatè vera vel falsa.

I.
*Rem hanc,
supote
Theologi-
cam, paucis
expediam.*

IN hac questione difficultas haud paulò major est, quam in præcedente. Sed res est merè Theologica; & scripturæ potius ac Patrum testimonijs, quam logicis speculationibus decidenda: de qua proinde flere satius est, quam pauca dicere, eamque non omnino potius, quam non pro dignitate discutere. Ut tamen mori à Dialecticis inducto morem geram, quædam hac de re obiter attexam, ita tamen, ut quæstionem hanc non omisisse potius, quam de eà egisse videar. Legatur Suar. to. 1. de Grat. Proleg. 2. & Opuf. 2. l. 2. ubi fusissimè, & eruditissimè hac de re disputat.

II.
*Propositiones
hec sunt,
vel in mate-
riâ necessa-
riâ vel
contingenti.*

Propositiones de futuro conditionato, aliæ sunt necessariæ, seu in materiâ necessariâ, quando scilicet conditio necessariam habet connexionem cum re, quæ sub conditione illâ affirmatur ut futura, ut, *si sol oriatur, dies erit.* Aliæ sunt de futuro contingente & libero, utpote in quibus conditio non infallibiliter connectitur cum re futurâ, ut, *si Paulus cras incidit in tales socios, peccabit.* In his autem & alijs intercedere debet connexio aliqua inter conditionem & id quod conditionatè dicitur futurum, alioqui non est conditionata propositio, nisi voce tantum, ut in Introductione dictum est. Unde hæc non est propriè de futuro conditionato, de quo hic loquimur, *si canis latret, aquila volabit.*

Dico ergo propositiones etiam de futuris conditionatis liberis esse determinatè veras vel falsas. Ratio est primò, quia sicut propositiones de objectis absolute futuris sunt determinatè veræ vel falsæ, quia objecta sunt absolute futura vel non futura determinatè, ita & hæc similiter erunt determinatè veræ vel falsæ, quia objecta sunt etiam determinatè futura positâ tali conditione, vel non futura. Exempli gratiâ, Petrus, si ipsum rogavero, dabit mihi librum determinatè, vel non dabit, positâ enim hac conditione, vel se determinabit ad unam partem contradictionis, vel alteram, ergo propositio quæ affirmat ipsum, positâ tali conditione, daturum librum, est determinatè vera, si sit daturus, quia affirmat sicuti res est, vel erit; aut est determinatè falsa, si non sit daturus, quia non affirmat sicuti res est, vel erit.

III.
*Propositio
de futuro
liberè condi-
tionata sunt
determinatè
vera
vel falsa.*

Secundò probatur, videt Deus hæc objecta, positâ conditione, futura determinatè, vel non futura, ut patet ex varijs Scripturæ locis, ubi Deus de huiusmodi objectis quid in eo casu futurum esset revelat, unus ille locus ex infinitis propè sufficiat *Mith. 11. v. 21.* ubi ait Christus, *ve tibi Corozam, ve tibi Bethsaida, quia si in Tyro & Sidone facta fuissent virtutes quæ factæ sunt in vobis, olim in sacco & cinere panis centum egissent:* ergo videt Deus quid futurum sit positâ tali conditione.

IV.
*Videt Deus
hæc objecta
positâ
conditione,
futura de-
terminatè.*

Tertiò probatur, ad omne omnino cognoscibile extenditur infinita Dei scientia, ita ut nulla veritas cognoscibilis sit quæ eam lateat, sed res sub conditione eventura est veritas cognoscibilis, ergo. Minor probatur, sicut quia Paulo petenti Petrus absolute dat librum, propositio illa absoluta est determinatè vera, ita & conditionata est vera ex eo quod positâ conditione est daturus.

V.
*Hæc sunt
veritates
cognoscibiles,
ergo ad eas
extenditur
Divina cog-
nitio.*

Quartò probatur, sine hac scientiâ non posset Deus prudenter administrare mundum, ut facile discurrerent constabit. Deinde si Deus non videat determinatè hæc objecta, multæ Deo quæstiones ab hominibus proponi possent, quibus ipse non posset respondere, vel si responderet, dubitare possemus de veritate responsi, ut si quis peteret à Deo, num Petrus, si petat pauper ab eo cras eleemosynam, daturus sit, necne; si enim Deum lateat quid Petrus sit factururus, non potest respondere nisi sub disunctione, nempe, dabit vel non dabit, quod de Deo nullâ ratione videtur admittendum. Imò quis non videret quam parum dignitati Dei sit consonum, ut dicitur in his objectis agere tantum conjecturis, & consequenter aliqua esse quæ Deus certò non novit? Quod si concedatur Deum hæc objecta videre, & de ijs propositiones formare, dum ea revelat, certè homo quispiam dum similem propositionem profert, licet non habeat actum æquè certum, habet tamen æquè verum, quia tam objecto conformatur actus hominis, quam Dei, enuntiat etenim sicuti res est. Hæc in præsentem de gravissimâ hac controversiâ prælibasse sufficiat, reliqua Theologis relinquo, quibus nihil præreptum volo. Latè eam disputavi 1. p. d. 6. dum de scientia Dei.

VI.
*Cognitio
consona
eorum est
necessaria
ut Deus
mundum
administret.*

*Actus Dei
est certior
actu homi-
nis, non sit
malior,
verior.*